

Коли немає сумніву, що це воєнний злочин.

Докази використання РФ зброї невибіркової дії в населених пунктах: некерованих авіабомб, касетних боєприпасів та запалювальних боєприпасів.

Невибіркові атаки на цивільне населення

Попри складність розрізнення випадків умисних нападів на цивільне населення та цивільні об'єкти, невибіркових атак та легітимних військових атак, які призводять до руйнування цивільних об'єктів та жертв серед цивільного населення, деякі напади останніх днів заслуговують виділення в окрему категорію. Йдеться про використання зброї невибіркової дії у війні у місті. Додатковий протокол I та звичаєве міжнародне гуманітарне право недвозначно забороняють використання зброї невибіркової дії. Коментар до Правила 71 Зводу звичаєвого МГП наводить приклади такої зброї. Серед них є касетні (кластерні) боєприпаси та запалювальна зброя. Безвідносно до наявності військових об'єктів чи відстані до них, використання зброї невибіркової дії, особливо коли йдеться про збройні дії у міських умовах, може вважатися як мінімум невибірковою атакою, що завдає непропорційної шкоди цивільному населенню. Такі атаки не лише порушують МГП, але й складають воєнний злочин у розумінні українського національного законодавства та Римського статуту Міжнародного кримінального суду.

Касетні снаряди.

Касетні боєприпаси - це боєприпаси, що складаються з контейнерів, які відкриваються в повітрі і розкидають велику кількість розривних суббоєприпасів або "дрібнокаліберних бомб" по великій території. Залежно від моделі, кількість суббоєприпасів може становити від декількох десятків до більш ніж 600. Касетні боєприпаси можуть скидатися з літаків або доставлятися до мети за допомогою артилерії або ракет. Більшість суббоєприпасів вибухають під час удару. Також переважна їх більшість є такими, що вільно падають, тобто не наводяться на ціль кожен окремо.

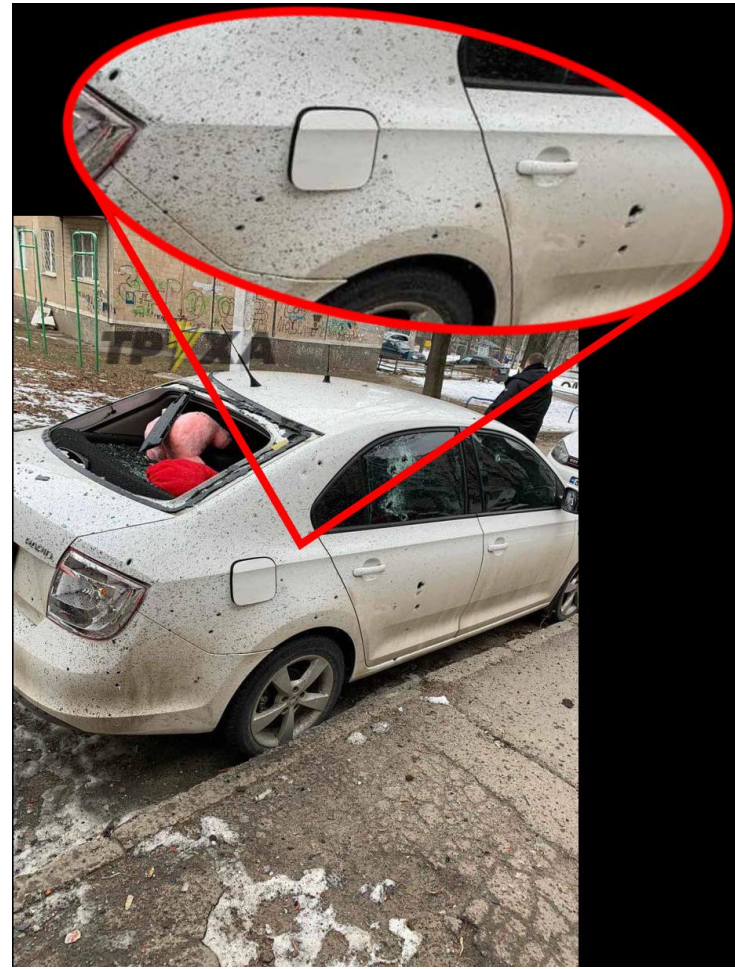
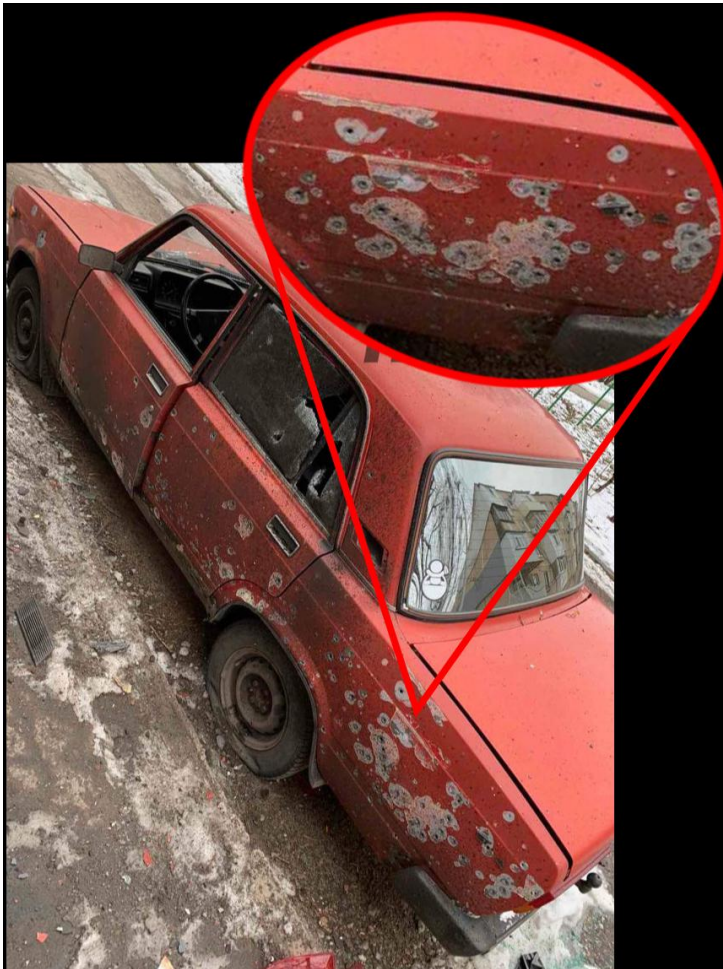
Truth Hounds проаналізували фотографії нерозірваних снарядів, їх залишків з місць влучень, ділянок уражень та відео за період з 24 лютого по 05 березня 2022 і дійшли висновку, що війська РФ застосовували саме неконвенційну зброю невибіркової дії у різних містах України. Найчастіше в об'єкти свідків обстрілів потрапляли снаряди РСЗВ БМ-30 "Смерч".

Снаряд даного типу зброї передбачає різні конфігурації. Однак характерна конструкція її головної частини, що на фото, вказує на використання саме касетного типу снаряду.

Приклади використання касетних боєприпасів РСЗВ БМ-30 "Смерч" для атак на українські міста.

Додатковим підтвердженням використання касетних боєприпасів стали фотосвідчення місць уражень. Касетні снаряди містять численні суббоєприпаси з великою кількістю готових уражаючих елементів однакового розміру та невибірковою вражаючою дією. Характерні отвори круглої форми однакового розміру від їх влучань зафіксовано в одному з житлових мікрорайонів Харкова, що став об'єктом атаки російських військових.

Характерні однакові отвори від влучення готових уражаючих елементів кластерів в м. Харків.

Також у відкритих джерелах Truth Hounds знайшли відео запису на камеру автореєстратора моменту обстрілу касетними боєприпасами, що стався 25 лютого у Харкові¹

¹ "Так Харьков обстреливали из ракет сегодня днем", УНИАН, 25.02.22 at 20:01, available at: <https://t.me/uniannet/32012>

Момент розриву касетного суббоєприпасу в Харкові 25.02.22

Окрім описаних вище випадків використання касетних ракетних снарядів РСЗВ “Смерч” росіяни застосували касетні боєприпаси іншого типу - авіабомби з касетними елементами ПТАБ-1М. Ці касетні суббоєприпаси є елементами протитанкової авіабомби некерованої дії, спрямованої на ураження важкої військової техніки, яка має високу руйнівну здатність. На відео, оприлюдненому на фб-сторінці Головного управління ДСНС України в Одеській області, показано 253 одиниць таких суббоєприпасів, виявлених рятувальниками на місці падіння авіабомб у населених пунктах Біленьке та Затока Одеської області². Така велика кількість нерозірваних касетних елементів вказує на ще одну ознаку підвищеної небезпеки даного виду зброї для цивільного населення, адже нерозірвані суббоєприпаси касетної бомби, можуть зберігатись невиявленими в місці атаки тривалий час і вибухнути в будь-який момент згодом.

² No title, Facebook, Головне управління ДСНС України в Одеській області, 04.03.22 at 19:42, available at: <https://www.facebook.com/watch/?v=287010830206212>

Виявлені рятувальниками суббоєприпаси авіабомби, скинутої на міста в Одеській області.

Використання авіабомб

Окрім артилерійських снарядів касетного типу російські війська використовували іншу зброю невибіркового типу проти цивільного населення. Йдеться про авіабомби фугасної дії, фотографії яких неодноразово з'являлись у відкритих джерелах. Ось фото однієї з недетонованих авіабомб, скинутих на населений пункт Харківщини:

З нанесеного на корпус бомби маркування видно, що це авіаційна бомба типу ФАБ-500 М-62, тобто 500-кілограмова авіаційна бомба загального призначення фугасної дії. ФАБ-500 широко використовувались радянськими військами в Афганістані, а пізніше російськими - в Сирії.

Кратер від розриву 500-кг фугасної бомби

5 березня 2022 року над Черніговом ракетою земля-повітря був збитий літак «СУ-34» ЗС РФ³. Літак упав на місто, пошкодивши кілька приватних будинків⁴. На фото з місця падіння

³ «Відео як збили російський літак», Суспільне Чернігів, 5.03.22 at 12:23, available at: <https://t.me/suspilnechernihiv/6771>

⁴ «Один мертвий, один - поранений: у Чернігові збили ворожий літак та затримали пілотів», Суспільне Новини, 05.03.22 at 12:51, available at: <https://suspilne.media/214078-odin-mertvij-odin-poranenij-u-chernigovi-zbili-vorozij-litak-ta-zatrimali-pilotiv/>

видно, що літак ніс на собі 250-кілограмові некеровані авіабомби ФАБ-250⁵ та 500-кілограмові некеровані бомби ФАБ-500⁶.

Бомба ФАБ-250, що залишилась на місці падіння російського СУ-34 у Чернігові 5.03.22

⁵ “Бомби вагою 500 кг: яку зброю ніс збитий над Черніговом Су-34 та які пошкодження завдав при падінні”, Суспільне Новини, 05.03.22 at 13:42, available at:

<https://suspilne.media/214336-odinadacatij-den-zbrojnogo-napadu-cernigivsina-tekstova-translacia/>

⁶ “Это пиздец, товарищи”, Nata Li Nata Li, 05.03.22 at 14:06, available at:

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=3151833251720133&set=pcb.3151833615053430>

Бомба ФАБ-500, що залишилась на місці падіння російського СУ-34 у Чернігові 5.03.22

Дані снаряди є некерованим типом зброї, отже їх використання у густонаселених регіонах призводить до непропорційних втрат серед цивільного населення і руйнувань. Зважаючи на надпотужну вражаючу дію таких снарядів, масштаби цих втрат та руйнувань є дійсно катастрофічними.

Кратер від розриву 500-кг фугасної бомби в с. Гатне, Київської області

Використання запалювальних боєприпасів

5 березня ввечері місто Чернігів було атаковане запалювальними снарядами. В результаті атаки на приватний сектор, зайнялося одночасно кілька приватних будинків. На відео, знятому під час пожежі, свідкиня говорить, що чула, як по її та сусідній хаті пройшло дві черги, після чого все загорілось⁷. Як і в попередніх випадках, використання запалювальних боєприпасів проти цивільного населення під час збройного конфлікту є неконвенційним та становить склад воєнного злочину.

Наслідки атаки м. Чернігів запалювальними снарядами 05.03.22

⁷ “Ворог застосував важку вогнеметну систему по передмістю Чернігова”, Суспільне Чернігів, 05.03.2022, available at: <https://youtu.be/5YZFT0wvy7A?t=39>